

PATVIRTINTA
Klaipėdos lopšelio-darželio „Vėrinėlis“
direktoriaus
2018 m. d. įsakymu Nr.

PRITARTA
Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos
Ugdymo ir kultūros departamento Švietimo
skyriaus vedėjo
2018 m. d. įsakymu Nr.

KLAIPĖDOS LOPŠELIO-DARŽELIO „VĒRINĖLIS“ NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO ETNOKULTŪRINIO UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Švietimo teikėjas – Klaipėdos lopšelis-darželis „Vėrinėlis“ (toliau – Įstaiga), įregistruota Juridinių asmenų registre, kodas 190424829. Teisinė forma – biudžetinė įstaiga. Grupė – ikimokyklinio ugdymo mokykla.

2. Įstaigos buveinės adresas – Taikos pr. 23A, LT- 91144 Klaipėda.

3. Programos pavadinimas – Klaipėdos lopšelio-darželio „Vėrinėlis“ neformaliojo vaikų švietimo etnokultūrinio ugdymo programa (toliau – programa).

4. Programos rengėjas Jūratė Zbarauskienė, meninio ugdymo mokytoja, neformaliojo švietimo mokytoja (pedagogė) programai vykdyti.

5. Programos koordinatoriai – direktorė Laura Šeske, direktoriaus pavaduotoja ugdymui Loreta Mačiulaitienė.

6. Programos trukmė – tęstinė. Programos turinys koreguojamas pagal poreikį.

7. Programos apimtis – vieneri mokslo metai.

8. Programos dalyviai:

8.1. Vaikai ir jų poreikiai. Programa orientuota į vaikų prigimtinių poreikių tenkinimą (vaikų saugumo, sveikatos saugojimo, pažinimo, judėjimo, žaidimo, bendravimo, bendradarbiavimo, saviraiškos poreikius), kompetencijų lavinimą bei plėtojimą per etnokultūrinę meninę veiklą, atsižvelgiant į vaiko individualiuosius ir specialiuosius poreikius.

8.2. Mokytojo pasirengimas. Meninio ugdymo mokytojui suteikta mokytojo-metodininko kvalifikacija, turi aukštąjį-universitetinį pedagoginį išsilavinimą. Nuolat dalyvauja miesto ir įstaigos renginiuose ir projektuose, respublikiniuose konkursuose, skaito pranešimus respublikinėse konferencijose, regia ir organizuoja įvairius renginius, dalinasi gerąja patirtimi, kelia savo kvalifikaciją. Savo darbe siekia sudaryti optimalias sąlygas vaiko individualybės ugdymui(si), palankios darbo aplinką kūrimui, geba integruoti etnokultūrinę meninę veiklą į įstaigos udytinių ugdymo procesą.

8.3. Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai. Programos aktualumas: švietimo paslaugų veiksmingumo stiprinimas, integruojant etnokultūrinį ugdymą į ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programą, kad švietimo ir ugdymo paslaugos taptų veiksmingesnės ir įvairiapusiškesnės, paremtos mūsų tautos kultūrinių vertybių sistemos kūrimu, puoselėjant lietuvių liaudies papročius ir tradicijas, siekiama trišalės sąveikos (pedagogas-vaikas-šeima) stiprinimu, skatinant etnokultūros pažinimą ir sąlygų saviraiškai sudarymą. Planavimas, vertinimas, bendradarbiavimas su tėvais vyksta elektroniniame dienyne www.musudarzelis.lt.

8.4. Regiono ir švietimo teikėjo savitumas. Lopšelis darželis „Vėrinėlis“ įsikūręs miesto centre, todėl vaikams lengvai galima suteikti galimybę aplankyti Klaipėdos senamiestį,

Etnokultūros centrą, Mažosios Lietuvos istorijos muziejų, Klaipėdos pilies muziejų, Lėlių teatrą, „Pelėdžiuko“ biblioteką, Skulptūrų parką, P. Domšaičio galeriją, kitas kultūrinės ir ugdymo įstaigas. Įstaigoje sudarytos palankios sąlygos ugdymui: muzikos salė, knygos (ir metodinė literatūra), yra lietuvių liaudies instrumentų, buities daiktų, tautiniai rūbai, kompiuteris, multimedia, CD grotuvas, namų kino sistema, garso kolonėlės, sukaupta muzikos įrašų fonoteka.

9. Programa atnaujinama, tobulinama pagal poreikį. Neformaliojo vaikų švietimo etnokultūrinio ugdymo programa parengta vadovaujantis LR švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. ISAK-627 patvirtintu ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašu bei teisiniais dokumentais, reglamentuojančiais ikimokyklinio ugdymo(si) veiklą, bei Klaipėdos lopšelio-darželio „Vėrinėlis“ ugdymo programa.

II SKYRIUS UGDYMO PRINCIPAI

10. Tautiškumo principas. Padėti vaikui natūraliai perimti ir puoselėti savo tautos kultūros vertybes: papročius, tradicijas, tautosaką, atsižvelgiant į Klaipėdos krašto, Žemaitijos ir kitų Lietuvos regionų savitumus.

11. Prieinamumo principas. Ugdymo turinys atitinka ikimokyklinio amžius vaiko psichofizines galimybes, jo pažinimo ir raiškos būdus bei stilių, bendravimo ir elgesio modelius bei emocijų pasaulį, pritaikytas skirtingoje socialinėje ir kultūrinėje aplinkoje (šeimoje ir institucijoje) augusiam ir ugdytam vaikui.

12. Integralumo principas. Siekti ugdymo turinio vientisumo, lankstumo, atsižvelgiant į vaiko visuminį pasaulio suvokimą ir jo mąstymo bei veiklos konkretumą ir sinkretiškumą. Ugdymas vyksta integruotai, garantuojama vaiko pažinimo, saviraiškos, psichinio ir socialinio ugdymo darna.

13. Diferencijavimo ir individualizavimo principai. Ugdymo procesas grindžiamas visapusišku amžiaus tarpsnio ypatumų žinojimu, atsižvelgiama į vaiko ar vaikų grupės ugdymosi poreikius. Ugdymo tikslai diferencijuojami ir individualizuojami.

14. Tęstinumo principas. Ugdymo turinys sudarytas atsižvelgiant į vaiko jau turimą patirtį, vaikų amžių bei ugdymosi perspektyvą, priešmokyklinio ugdymo tikslus ir uždavinius.

III SKYRIUS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

15. Programos tikslas – kurti sąlygas, padedančias vaikams atskleisti tautinio tapatumo jausmą, tenkinant prigimtinius, kultūros, taip pat ir etninius, socialinius, pažintinius poreikius, lavinti gebėjimus ir ugdyti vertinančią savo Tautos kultūrą asmenybę.

16. Programos uždaviniai:

16.1. ugdyti gebėjimą perimti, saugoti, puoselėti Lietuvių tautos vertybes, papročius, tradicijas, suvokti jų prasmę;

16.2. vartoti įvairius tautosakos elementus etnokultūrinėje-meninėje veikloje, bendraujant, pažįstant pasaulį;

16.3. skatinti pastebėti metų laikų kaitos, kalendorinių švenčių ir liaudies papročių sąsajas ir jas integruoti į šiuolaikinį gyvenimą, bei būti aktyviu kūrėju;

16.4. pratinti muzikuojant, dainuojant, šokant, kurti-patirti kūrybos džiaugsmą, naudojantis įvairiomis muzikinės išraiškos priemonėmis, suteikti ugdytiniais tokias žinias ir gebėjimus, kad jie galėtų laisvai, drąsiai, kūrybingai jas naudoti saviraiškai ir kartu ugdyti ne tik savo muzikinius gebėjimus, bet ir teigiamus savo asmenybės bruožus, pasiruostų mokyklai;

16.5. etnokultūrą integruoti į ugdymą, kaip priemonę turinčią savyje daug galimybių, kurios gali palengvinti ir paspartinti žinių įsisavinimą ir kartu intelekto raidą bei asmenybės sklaidą;

16.6. lavinti estetinį skonį, gebėjimą išvelgti bei vertinti Lietuvių etninės kultūros grožį ir skatinti poreikį tapti aktyviu etnokultūrinių renginių dalyviu ir kūrėju;

16.7. siekti pedagogų bendravimo ir bendradarbiavimo etnokultūrinėje meninėje veikloje, integruojant ją į kasdieninį gyvenimą, siekiant rasti ugdytiniams tinkamesnę ugdymo formą, metodą, būdą;

16.8. skatinti tėvus, globėjus (kitus teisėtus vaiko atstovus), įstaigos pedagogus ir visą bendruomenę dalyvauti etnokultūros tradicijų puoselėjime ir palankios tautiškumo ugdymui aplinkos kūrime, kad terpė ugdymui taptų dar palankesnė ugdytinių meninių gabumų tobulėjimui ir asmenybės sklaidai.

17. Veikla vykdoma grupėmis, pogrūpiais, individualiai, kurie sudaromi atsižvelgiant į vaikų amžių, gebėjimus ir asmeninius saviraiškos poreikius, etnokultūrinio meninio ugdymo tikslus ir uždavinius.

IV SKYRIUS TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS

18. Ikimokyklinis amžius (3-6 metai)

Eil. Nr.	Kompetencija	Turinys	Metodai	Priemonės
18.1.	Komunikavimo kompetencija	<p>Vaikai muzikuodami (dainuodami, grodami muzikos instrumentais, šokdami, žaisdami) išreiškia save. Jų kūryba juos skatina rišliai perteikti savo mintis, pasakoti, tai plečia supratimą apie gimtosios kalbos savitumą, grožį, vaizdingumą, ugdo meilę ir pagarbą gimtajam žodžiui, skatina juos vartoti savo kalboje, susipažįsta su tarmėmis. Mokosi gyvos, turtingos ir vaizdingos kalbos.</p> <p>Vaikas klausosi pasakų, pajuokavimų, patarlių, priežodžių ir kitų smulkios tautosakos kūrinėlių, mena mįsles, bei klausosi liaudiškos muzikos. Analizuojant kartu meninius kūrinius, pokalbiai apie jų turinį, nuotaiką, sukeliame jausmus, turtina kasdieninį žodyną (nusako turinį, siužetą, veiksmą, apibūdina ką veikia? koks?, plėtoja pasakojimą).</p> <p>Dainuoja liaudies dainas, paukščių balsų pamėgdžiojimus, žaidimus, lopšines ir kitus tautosakos kūrinius. Vaikai raginami stebėti, apibūdinti gamtos reiškinius, susieti su Kalendorinėmis šventėmis.</p> <p>Atkartoja greitakalbes, seka pasakas be galo, žaidimuose ir bendravime naudoja dialogus, pamėgdžiojimus, greitakalbes, patarles, mįsles, turtina savo žodyną ir kalbėjimo įgūdžius bei išraiškumą.</p> <p>Šokimas poromis, po vieną, ar visiems kartu liaudies šokiuos, ratelius, žaidimus, liaudies dainų-dialogų dainavimas –</p>	<p>Vaizdiniai: stebėjimas, demonstravimas.</p> <p>Žodiniai: pokalbis, aiškinimas, aptarimas, pasakojimas, skaitymas, interviu.</p> <p>Žaidybinis-teatrinis.</p> <p>Vertinimas, susitikimai, improvizavimas ir kt.</p>	<p>Knygos, enciklopedijos, atvirukai, Įvairūs plakatai, paveikslėliai.</p> <p>Muzikos instrumentai, garso ir vaizdo aparatūra. Muzikos kūrinių įrašai. pasakų įrašai. Paveikslai, paveikslėliai, IT vaizdinė medžiaga, tautosaka, tautinė simbolika, tautiniai rūbai, šeimos nuotraukos ir kt. Pačių vaikų ir jų šeimų, pedagogų pasiūlyti muzikos kūriniai.</p>

		padeda puoselėti draugiškus tarpusavio santykius, pagarbą vienas kitam, savęs valdymą.		
18.2.	Sveikatos kompetencija	<p>Dainuojant liaudies dainas, skanduojant skaičiuotes, šokant, naudojant „kūno perkusiją“ arba gamtinę medžiagą, grojant įvairias instrumentais instrumentais (ir lietuvių liaudies instrumentais) stiprėja smulkioji motorika, kvėpavimo sistema.</p> <p>Vaikai sužino senolių išmintį, kaip saugoti savo sveikatą, kaip padeda vaistažolės, supranta gamtos teigiamą žmogaus sveikatai poveikį. Ugdoma meilė ir pagarba – tautiniams augalams, gyvūnams. Susipažįsta su lietuvių kulinariu paveldu: rugine duona, kąštinu, Užgavėnių blynais, ir kitu maistu būdingu įvairiems Lietuvos regionams, kartu aptariant jų naudą ir reikšmę sveikatai.</p> <p>Vaikai klausosi liaudiškos muzikos, žaidžia liaudies žaidimus tiek judriuosius, tiek atsipalaidavimo kuria ir improvizuoja pagal siužetą natūraliai, laisvai, savitai pagal muziką, atrasdami ir išmėgindami atsipalaidavimui, emocinei iškrovai, savijautos gerinimui, sveikatos saugojimui tinkančius raiškos būdus ir priemones.</p> <p>Pratinasi pagarbiai elgtis gamtoje, nešiukšlinti, neniokoti augmenijos ir gyvūnijos, tyrinėdamas daiktus geba su jais saugiai elgtis ir kt.</p>	<p>Vaizdiniai: stebėjimas, demonstravimas.</p> <p>Žodiniai: pokalbis, aiškinimas, aptarimas, pasakojimas, skaitymas, interviu.</p> <p>Žaidybinis-teatrinis, improvizavimas judesiu.</p> <p>Varžybos, viktorinos, išvykos ir kt.</p>	<p>Knygelės, plakatai, enciklopedijos, paveikslai, paveikslėliai, buities apyvokos daiktai ir kt.</p> <p>Muzikos instrumentai, garso ir vaizdo aparatūra.</p> <p>Muzikos kūrinių įrašai. pasakų įrašai.</p>
18.3.	Pažinimo kompetencija	<p>Muzikuojant, improvizuojant, kūrybos procese žadinant vaiko tautinio tapatumo jausmą, praturtiname ir plečiame šeimos įgytą kultūrinę patirtį, etnines meno vertybes.</p> <p>Aplinkos ruošimas kasdienei ugdomajai veiklai ir šventiniams renginiams meniniais ugdytinių darbais, parenkamo muzikinio repertuaro įvairovė leidžia ieškoti, atrasti metų laikų kaitos, kalendorinių švenčių ir liaudies papročių sąsajas.</p> <p>Stebėdami gamtą, klausydami ir pamėgdžiodami gamtos garsus, vaikai suvokia žmogaus ir gamtos darną, vientisumą.</p> <p>Dainelės ir žaidimai, teksto pagalba dažnai yra informacijos apie augalų</p>	<p>Vaizdiniai: stebėjimas, tyrinėjimas, demonstravimas.</p> <p>Žodiniai: pokalbis, aiškinimas, aptarimas, pasakojimas, skaitymas, interviu.</p> <p>Žaidybinis-teatrinis, improvizavimas judesiu, išvykos, ekskursijos ir kt.</p>	<p>Knygos, buities apyvokos daiktai, tautinė simbolika (Lietuvos vėliava, herbas, tautiniai rūbai), paveikslėliai, atvirukai, nuotraukos, senoviniai kalendoriai, ir kt.</p> <p>Muzikos instrumentai, garso ir vaizdo aparatūra.</p> <p>Muzikos kūrinių</p>

		<p>vegetaciją, žmonių, bei gyvūnų gyvenimą, būdo bruožus, senuosius papročius, žinių apie istorines žinias, gamtos kūnus ir kita, plečia ugdytinių akiratį, suteikia daug žinių, turtina žodyną.</p> <p>Aplinkos atspindėjimas savo ugdymo turinyje (repertuare, dainose, žaidimai) leidžia suprasti kintantį pasaulį, jo reiškinius, aplinkos daiktų įvairovę, savybes, skatina domėtis savo šeimos ir giminių tradicijomis, papročiais, tradiciniais amatais ir juos puoselėjančiais žmonėmis.</p>		įrašai.
18.4.	Meninė kompetencija	<p>Įvairiapusis, išradingas muzikos išraiškos priemonių panaudojimas skatina vaikų saviraišką, kūrybiškumą.</p> <p>Klausydamiesi dainų, liaudiškų melodijų įvairių tautosakos žanrų, vaikai palaipsniui ima suvokti jų vertę ir grožį, pajaučia poreikį ir malonumą išreikšti save juos atlikdami, improvizuodami, kurdami.</p> <p>Dainuoja nesudėtingas dainas, paukščių balsų pamėgdžiojimus, mįsles, garsažodžius, skanduodami, dialogines ir kitas dainas lavina savo vokalinius įgūdžius, kvėpavimą, ritmo pajautimą, ansamblišumą, turtina garsinę patirtį, susipažįsta su Lietuvos regionų tarmėmis, papročiais, tradicijomis, melodijos ypatumais.</p> <p>Susipažįsta su liaudies muzikos instrumentais. Klausydami liaudies muzikos, bando ritmiškai pritarti muzikos instrumentais ir gamtos daiktais turitina garsinę patirtį, lavina ritmo pajautimą.</p> <p>Šoka ratelius, žaidžia žaidimus. Plėtoja gebėjimus judesiais pavaizduoti apdainuojamą turinį, pavaizduoti įvairių gyvūnų išvaizdą, pradeda išraiškingai, individualiai kurti judesius pagal kūrinėlių siužetą.</p> <p>Liaudies dainas galima pratutinti draminės išraiškos priemonėmis, paversti jas muzikinėmis pasakėlėmis.</p> <p>Patirtus jausmus, įspūdžius, siužetą, gali nupiešti, taip skatinama saviraiška ir kūrybingumas.</p> <p>Meninės veiklos užsiėmimų (muzikos, dailės, draminės veiklos). Turinio,</p>	<p>Vaizdiniai: stebėjimas, tyrinėjimas, demonstravimas.</p> <p>Žodiniai: pokalbis, aiškinimas, aptarimas, pasakojimas, skaitymas, interviu.</p> <p>Žaidybinis-teatrinis, improvizavimas judesiu, imitavimas.</p>	<p>Lietuvių liaudies muzikos instrumentai, muzikiniai įrašai, garso kolonėlė, kompiuteris, multimedia, popierius, gamtos daiktai, medžiagų atraižos, teptukai, flomasteriai, akvareliniai dažai, gvašas, kreidelės, modelinas, plastilinas, karūnos, kaukės, teatrinės lėlės, žaislai, juostos, knygos ir kitos priemonės.</p>

		konkrečių tikslų ir uždavinių integravimas ir įgyvendinimas turina mūsų ugdymo(si) aplinką, padeda lengviau įgyvendinti iškeltus ugdymo tikslus, ugdo ne tik individualius gebėjimus, bet ir Tautinio tapatumo jausmą.		
18.5.	Socialinė kompetencija	<p>Muzikavimas kartu, skatina mokytis vienas iš kito padedant, patariant; pasidžiaugiant kiekvieno kūryba. Tai suteikia galimybę vaikui betarpiškai suvokti savo vietą ir vaidmenį šeimos, giminės, bendruomenės ir tautos gyvenime. Taip vaikas perima tautos vertybines, dorovines nuostatas, etnines, menines tradicijas, susipažįsta su liaudies menu, simbolika, plečia supratimą apie šeimą, giminę, aptaria šeimos tradicijas.</p> <p>Pažintis su savimi ir pasauliu prasideda nuo artimiausios aplinkos. susipažįsta su grupėje, salėje, darželyje dirbančiais žmonėmis, kitų grupių ugdytiniais, aplinkos savitumu, paskui - gimtuoju miestu, lankosi istorinėse vietose, atpažįsta tautinius simbolius. Vėliau domisi savo krašto istorija, stengiasi suprasti savo, šeimos narių, įstaigos bendruomenės narių vietą, savitumą ir ieško bendrumų, skirtumų, daro apibendrinimus.</p> <p>Dalyvaujant šventėse, koncertuose, festivaliuose, konkursuose savo ir kitose ugdymo įstaigose, atsiranda pasididžiavimo ir pasitikėjimo savimi jausmas, sudaromos sąlygos saviraiškai, savęs vertinimui, kūrybos džiaugsmui patirti.</p>	<p>Vaizdiniai: stebėjimas, demonstravimas.</p> <p>Žodiniai: pokalbis, aiškinimas, aptarimas, pasakojimas, skaitymas, interviu.</p> <p>Žaidybinis-teatrinis, improvizavimas judesiu.</p> <p>Varžybos, viktorinos, ekskursijos, festivaliai, koncertai, išvykos ir kt.</p>	<p>Tautinė simbolika</p> <p>Lietuvos žemėlapis, herbas tautiniai rūbai, enciklopedijos, šeimos nuotraukų albumai, kalendoriai, ir kt.</p>

19. Priešmokyklinis amžius (6-7 metai)

Eil. Nr.	Kompetencija	Turinys	Metodai	Priemonės
19.1.	Komunikavimo kompetencija	<p>Muzikuodami (dainuodami, grodami muzikos instrumentais, šokdami, žaisdami) vaikai išreiškia save. Jų kūryba juos skatina rišliai perteikti savo mintis, pasakoti, pradedami kalboje naudoti žodžiai iš įvairių tarmių, kartu išsiaiškinamos jų reikšmės.</p> <p>Vaikai laikosi kalbinio bendravimo ir šokio etikos, bendraujant išklaudyti ir išgirsti kalbantįjį, ugdyti dėmesingumą, kantrybę ir toleranciją kito žmogaus</p>	<p>Vaizdiniai: stebėjimas, demonstravimas.</p> <p>Žodiniai: pokalbis, aiškinimas, aptarimas, pasakojimas, skaitymas, interviu,</p>	<p>Knygos, enciklopedijos, atvirukai, Įvairūs plakatai, paveikslėliai. Muzikos instrumentai, garso ir vaizdo aparatūra. Muzikos kūrinių įrašai. pasakų</p>

		<p>kalbėjimui. Bendraujant vieniems su kitais – kartu dainuojant, šokant žaidimus, ratelius, vaidinant – padeda vaikams pajusti ryšį su kitais žmonėmis, norą būti kartu, geriau pažinti save ir kitus žmones, sukaupti daugiau informacijos apie aplinkinį pasaulį, Lietuvių tradicijas ir papročius, Geba trumpai nusakyti kas vyksta.</p> <p>Raidžių, žodžių dainavimas, skanduočių, skaičiuočių dainavimas, skandavimas, vaizdavimas judesiu, ritminės ir vokalo pratybos su garsažodžiais, įvairiomis muzikavimo priemonėmis ir būdais formuoja skaitymo pradmenis, ritmo pajautimą, veiksmų derinimą tarpusavyje, gebėjimą išklaudyti, pagarbą vienas kitam</p>	<p>susitikimai.</p> <p>Žaidybinis-teatrinis.</p> <p>Improvizavimas</p> <p>Projektinis.</p> <p>Varžybos, viktorinos, ekskursijos, festivaliai, koncertai, išvykos ir kt.</p>	<p>įrašai.</p> <p>Paveikslai, paveikslėliai, IT vaizdinė medžiaga, tautosaka, tautinė simbolika, tautiniai rūbai, šeimos nuotraukos ir kt. Pačių vaikų ir jų šeimų, pedagogų pasiūlyti muzikos kūriniai.</p>
19.2.	Sveikatos kompetencija	<p>Vaikai suvokia ir geba įvardinti gamtos poveikį žmogaus sveikatai ir žmogaus reikšmę gamtos išsaugojimui, puoselėjimui ir sveikatai. Prisimenama Tautos kulinarinis paveldas ir tradicijos ne tik sveikai maitintis, bet ir nepersivalgyti. Gausu patarlių ir priežodžių šia tema. Vaikai skatinami judėti, būti lauke, gamtoje, žaisti lietuvių liaudies žaidimus, ratelius, kurie ugdo raiškos kūnu gebėjimą, fizinę ir dvasinę vaikų sveikatą.</p> <p>Dainavimas lavina kvėpavimą ir balsą, padeda kvėpamo trakto susirgimų profilaktikai.</p> <p>Dalyvaudami renginiuose: rytmečiuose, pramogose, vakaronėse, konkursuose, festivaliuose ir pan. turi galimybę patikrinti savo gebėjimus, patirti kūrybos džiaugsmą.</p> <p>Gilesnis kulinarinio paveldo pažinimas vyksta savarankiškai puošiant ir ruošiant šventinį stalą, įsidėmėti ir pavadinti šventinius lietuvių liaudies patiekalus, jų sudėtį, stengtis nusakyti patiekalų sudėtinių dalių naudą.</p>	<p>Vaizdiniai: stebėjimas, demonstravimas.</p> <p>Žodiniai: pokalbis, aiškinimas, aptarimas, pasakojimas, skaitymas, interviu.</p> <p>Žaidybinis-teatrinis, improvizavimas judesiu.</p> <p>Projektai, viktorinos, ekskursijos, festivaliai, koncertai, išvykos ir kt.</p>	<p>Knygos, buitės apyvokos daiktai, tautinė simbolika (Lietuvos vėliava, herbas, tautiniai rūbai), paveikslėliai, atvirukai, nuotraukos, senoviniai kalendoriai ir kt.</p>
19.3.	Pažinimo kompetencija	<p>Vaikas giliau domisi supančia aplinka, Lietuvos gamta, lietuvių gyvenimo būdu, gyvenama vieta, regionais, vyraujančia tarpe, pastatais, apyvokos ir buitės daiktais, žmonių grupėmis (šeima, kaimynai, profesijos), senoviniais amatais ir ūkio darbais, stebi, senovines ir šiuolaikines sodybas,</p>	<p>Vaizdiniai: stebėjimas, tyrinėjimai, demonstravimas.</p> <p>Žodiniai: pokalbis, aiškinimas, aptarimas,</p>	<p>Knygos, buitės apyvokos daiktai, tautinė simbolika (Lietuvos vėliava, herbas, tautiniai rūbai), paveikslėliai,</p>

		<p>kiemus, sužino apie senovės amatus, susipažįsta su liaudies papročiais ir tradicijomis, tyrinėja senovinę aplinką, tautinių drabužių dalis, audinių raštus, nusako spalvų derinius, geometrines formas, kuria meninius darbelius, knygeles apie savo pomėgius, vaidina pasakas, mena mįsles apie senovinius darbo įrankius, klausosi ekologinių skaitinių, pasakojimų apie gamtą, augalus, gyvūnus, tyrinėja gamtos gėrybes (įsižiūri, išiklauso, uosto, ragauja, liečia), pagal poreikį ir galimybes bendrauja ir bendradarbiauja su Klaipėdos etnocentro darbuotojais, su Klaipėdos krašto liaudies meistrais</p>	<p>pasakojimas, skaitymas, interviu. Žaidybinis-teatrinis, improvizavimas judesiu. Varžybos, viktorinos, ekskursijos, festivaliai, koncertai, išvykos ir kt.</p>	<p>atvirukai, nuotraukos, senoviniai kalendoriai ir kt.</p> <p>Muzikos instrumentai, garso ir vaizdo aparatūra.</p> <p>Muzikos kūrinių įrašai.</p>
19.4.	Meninė kompetencija	<p>Įvairiapusis, išradingas liaudies kūrinių išraiškos priemonių panaudojimas skatina vaikų saviraišką, kūrybiškumą. Muzikuodami (dainuodami, grodami muzikos instrumentais, šokdami, žaisdami) vaikai išreiškia save. Jų kūryba juos skatina rišliai perteikti savo mintis, pasakoti, dainuojant perteikti nuotaiką, teikti pasiūlymus pritarimui instrumentais, „kūno perkusija“, gamtine medžiaga ir panašiai.</p> <p>Vaikas susipažįsta su tautos menine kultūra, liaudies meno dirbiniais (švilpynėmis, moliniais žaislais, tautinėmis juostomis, drožiniais, gintaro karoliais ir kitais tautodailės darbais) Dainuoja kalendorines ir liaudies dainas, dalyvauja festivaliuose, konkursuose, koncertuose ir kituose renginiuose.</p> <p>Vaidina liaudies pasakų siužetus, (galima ir dainas) juos interpretuoja, kuria, fantazuoja, išgauna personažams būdingą kalbą, papildo juos garsažodžiais, balsų pamėgdžiojimais.</p> <p>Klausosi liaudies muzikos, atpažįsta jos nuotaiką, tumpai apibūdina, stengiamasi išsiaiškinti tarminškų žodžių reikšmes ir prasmę. Mokosi klaipėdietiškų, žemaitiškų ir kitų regionų dainų, groja liaudiškais muzikos instrumentais, skiria juos iš skambesio.</p> <p>Skatinami dainuoti laisvai, natūraliu balsu, intonuoja, dainuodami keičia tempą (lėtai, greitai), Šoka liaudies šokius ir ratelius, kuria žaidimams imitacinius judesius, etninei</p>	<p>Vaizdiniai: stebėjimas, demonstravimas. Žodiniai: pokalbis, aiškinimas, aptarimas, pasakojimas, skaitymas, interviu. Žaidybinis-teatrinis, imitavimas, improvizavimas judesiu. Projektai. Viktorinos, ekskursijos, festivaliai, koncertai, išvykos ir kt.</p>	<p>Lietuvių liaudies muzikos instrumentai, muzikiniai įrašai, garso kolonėlė, kompiuteris, multimedia, popierius, gamtos daiktai, medžiagų atraižos, teptukai, flomasteriai, akvareliniai dažai, guašas, kreidelės, modelinas, plastilinas, karūnos, kaukės, teatrinės lėlės, žaislai, juostos, knygos ir kitos priemonės.</p>

		<p>veiklai palankią aplinką, puošia grupę savo sukurtais darbeliais, daro muzikos instrumentus iš gamtinės medžiagos (sėklų, akmenukų, karklo, kriauklelių), susipažįsta su molio, šiaudo, žolynų savybėmis ir kuria iš jų įvairius darbelius ir kt.</p> <p>Gali nupiešti, sukurti vaizdelius atitinkančius, iliustruojančius muzikos kūrinėlius, metų laikus, kalendorinių švenčių išpūdžius, bei savo nuotaiką perteikti spalvomis.</p>		
19.5.	Socialinė kompetencija	<p>Vaikai skatinami domėtis perduodamais iš kartos į kartą papročiais, pradedant nuo jiems artimiausios aplinkos – šeimos, draugų, kaimynų, bendruomenės, gimtinės ir Tėvynės Lietuvos.</p> <p>Muzikavimas kartu, skatina mokytis vienas iš kito padedant, patariant; pasidžiaugiant kiekvieno kūryba. Supažindinant su tautos praeities gyvenimu, vaikai klausosi pasakų, padavimų, sakmių įvairių pasakojimų apie piemenėlių gyvenimą. Turi galimybę palyginti savo ir anksčiau gyvenusių žmonių, tame tarpe ir vaikų gyvenimus, žaidimus, buitį.</p> <p>Išskirtinė vieta tenka liaudies pasakai, žaidimams, dainoms ir pan, ugdytiniai patys pasirenka personažų vaidmenis ir į juos įsijaučia ir improvizuoja.</p> <p>Visoje tautosakoje slypi senolių išmintis, kuri moko paprotinio elgesio, perduodamos patirties, gyvenimo dėsnų. Vaikai kuria knygeles apie šeimos švenčiamas šventes, aptaria, kaip įvairūs giminės yra vadinami.</p> <p>Domisi savo miesto, krašto, Tėvynės istorija, ugdomi pagarbą gimtajai kalbai, seniausiai gyvai indoeuropiečių kalbai. Susipažįsta su savo gimtuoju miestu, lankosi istorinėse vietose, tyrinėja Lietuvos ir Klaipėdos miesto žemėlapius, atpažįsta Lietuvos tautinius simbolius, Klaipėdos herbą ir ženklą. Klausosi ir mokosi giedoti Tautinę giesmę. Dalyvaujant šventiniuose koncertuose, festivaliuose, konkursuose, projektuose ir kituose renginiuose pradeda pasitikėti ir didžiuotis savo ir kitų pasiekimais, savo miestu ir Tėvyne.</p>	<p>Vaizdiniai: stebėjimas, demonstravimas.</p> <p>Žodiniai: pokalbis, aiškinimas, aptarimas, pasakojimas, skaitymas, interviu.</p> <p>Žaidybinis-teatrinis, improvizavimas judesiu.</p> <p>Projektai: Viktorinos, ekskursijos, festivaliai, koncertai, išvykos ir kt.</p>	<p>Tautinė simbolika: Lietuvos žemėlapis, herbas tautiniai rūbai, enciklopedijos, šeimos nuotraukų albumai, kalendoriai ir kt.</p>

V SKYRIUS UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

20. Įgyvendinus programą:

20.1. tobulins vaikų asmeniniai meniniai gebėjimai ir patenkinami ugytinių saviraiškos ir kūrybiškumo poreikiai;

20.2. meniniai, muzikiniai gebėjimai atitiks kiekvieno amžiaus tarpsnio vaikų individualius ugdymo(si) poreikius ir interesus;

20.3 dalyviai pajaus metų laikų kaitos, kalendorinių švenčių ir liaudies papročių sąsajas ir jas atspindės savo kasdieniniame gyvenime, pajaus Tautinio tapatumo jausmą;

20.4. ugdytiniai derins, pritaikys muzikos kūrinėlius, judesius, meninės išraiškos priemones, grojimo muzikos instrumentais patirtį ir mokėjimus prie esamos aplinkos, erdvės, situacijos, laikotarpio, naudos tai kasdieniniame gyvenime;

20.5. vaikai dalyvaus etnokultūrinėse, tradicinėse kalendorinėse šventėse, edukacinėse valandėlėse bendradarbiaujant su Klaipėdos krašto liaudies meistrais, Etnokultūros centru ar liaudies muzikos (kūrybos) atlikėjais;

20.6. atskleis savo gebėjimus ir turės galimybę juos išreikšti ir pajusti džiaugsmą kūrybinės raiškos festivaliuose, projektuose, konkursuose, šventiniuose renginiuose individualiai, kartu su grupės draugais, ar šeimos nariais bei vietos bendruomene; kūrybos procese grožėsis savo ir kitų gebėjimų pasiekimais, idėjomis, aiškins savo sumanymus, siūlys sprendimus;

20.7. gebės apibendrinti savo patirtį įgytą išvykose į Klaipėdos pilies, Mažosios Lietuvos istorijos muziejus, Etnocentrą, Jono kalnelį, P. Domšaičio galeriją, kitas esančias Klaipėdoje ir už jos ribų ugdymo ar kultūrinės įstaigas;

20.8. dalyviai turtins savo dvasinį pasaulį, išmoks pajusti gerį ir grožį, visur remsis tiesa ir teisingumu. Išmoks bendrauti, pažinti pasaulį, būti aktyviais kūrėjais.

21. Ugdymo pasiekimų vertinimo metodai: stebėjimas, užrašai, diskusija, pokalbis su vaiko tėvais, vaiko veiklos analizė, audio ir video įrašai.

22. Ugdymo pasiekimų vertinimo dažnumas: du kartus per metus (rudenį ir pavasarį).

23. Metų veiklos pokyčių vertinimai individualiai aptariami su tėvais ar globėjais.

SUDERINTA

Klaipėdos lopšelio-darželio „Vėrinėlis“

mokytojų metodinės tarybos 2018 m. d.

posėdžio protokoliniu nutarimu (protokolas Nr.)

NAUDOTA LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

1. Etninės kultūros ugdymo metodinės rekomendacijos ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo pedagogams.
2. Brazytė Bindokienė D. Lietuvių papročiai ir tradicijos, Čikaga, 1989.
3. Čepienė I. Etninė kultūra ir ekologija, 1999.
4. Dundulienė P. Lietuvos etnologija, Vilnius, 1991.
5. Klimka L. Po tėviškės dangum, 1997.
6. Klimka L. Lietuviškų švenčių rate, Kaunas, 2009.
7. Klimka L. Lietuviškų tradicijų skrynelė, Vilnius, 2014.
8. Perkovskis. J. Žemaičių liaudies meno ornamentas: forma ir simbolika, 1999.
9. Vaicekuskas A. Vaikams apie senąsias lietuvių šventes, 2007.
10. Vaicekuskas A. Lietuvių šeimos papročiai, 2006.
11. Verseckienė O. Po tėviškės dangum (etninio ugdymo gairės vaikams), 1995.